

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudce Mgr. Marka Zimy a soudkyně JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobkyně: **nezl. S. H. V.**
zastoupené zákonným zástupcem D. V.
oba bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení vedeném pod sp. zn. MV-5397/VS-2024

takto:

- I. Žalovaný je povinen rozhodnout o žalobkynině žádosti o udělení státního občanství, o které vede řízení pod sp. zn. MV-5397/VS-2024, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 2 000 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci a žalobní argumentace

1. Žalobkyně se domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného.
2. V žalobě uvedla, že požádala žalovaného o udělení státního občanství. Ten však v zákonné lhůtě nerozhodl. Žalobkyně proto podala návrh na opatření proti nečinnosti. Nadřízený

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

orgán sice uložil žalovanému ve věci rozhodnout, ale v závislosti na ukončení řízení o povolení k přechodnému pobytu žalobkyniny matky.

3. Žalobkyně je přesvědčena, že tato řízení spolu nesouvisí, tudíž se jí opatřením nedostalo ochrany proti nečinnosti žalovaného. Z toho důvodu se obrátila na soud a navrhla, aby její žalobě vyhověl a uložil žalovanému o její žádosti rozhodnout do 30 dnů od právní moci rozsudku.

2. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel, že by byl ve věci nečinný, a navrhl soudu, aby žalobu zamítl.
5. Popsal vývoj řízení o žalobkynině žádosti, přičemž zdůraznil, že řízení přerušil v červnu 2024 do doby vydání pravomocného rozhodnutí ve věci žádosti žalobkyniny matky o povolení k přechodnému pobytu. Žalobkynin otec podal proti rozhodnutí o přerušení rozklad, který zamítl ministr žalovaného.
6. Poté, co žalobkyně požádala o opatření proti nečinnosti žalovaného, vydal ministr žalovaného v červenci 2024 opatření proti nečinnosti, kterým uložil žalovanému, aby o žalobkynině žádosti rozhodl do 30 dnů od odpadnutí překážky, pro kterou bylo řízení přerušeno. Překážka doposud neodpadla, neboť ve věci přechodného pobytu žalobkyniny matky nebylo zatím rozhodnuto. Žaloba proto není dle žalovaného důvodná.

3. Posouzení věci soudem

7. Žalobkyně je v řízení zastoupena svým zákonným zástupcem [§ 35 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.)]. Ač je žalobkyně nezletilá, nevyžadoval soud k podání žaloby souhlas opatrovníckého soudu (§ 898 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Jak totiž vysvětlil Nejvyšší správní soud (NSS), není tento souhlas ve správním soudnictví zpravidla potřeba, neboť v případě neúspěchu nehrozí nezletilému žádný zásadní zásah do majetkové sféry (rozsudek z 22. 7. 2021, čj. 10 As 123/2021-41, bod 9 a násl.). V nyní posuzovaném případě soud neshledal, že by žalobkyni vedení soudního sporu mohlo jakkoliv podstatně zasáhnout do práv a povinností, proto schválení nevyžadoval.
8. Ve věci samé rozhodl soud bez nařízení jednání, neboť byly splněny podmínky domněnky souhlasu dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Při přezkoumání tvrzené nečinnosti vycházel soud ze skutkového stavu v době vydání rozsudku dle § 81 odst. 1 s. ř. s.
9. Soud se nejprve zabýval včasností a přípustností žaloby.
10. Žalobu na ochranu proti nečinnosti lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobkyně domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí (§ 80 odst. 1 s. ř. s.).
11. Ze správního spisu vyplývá, že žádost o udělení státního občanství podali rodiče žalobkyně 6. 12. 2023 u Úřadu městské části Praha 10. Ten ji následně zaslal žalovanému, kterému byla doručena 8. 1. 2024. Podle § 28 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky (zákon o státním občanství), se žádost podává žalovanému, ale lze ji podat též u kteréhokoliv krajského úřadu, který ji poté zašle žalovanému. Lhůta pro rozhodnutí o žádosti je 60 dnů ode dne, kdy žádost došla žalovanému (§ 28 odst. 5 uvedeného zákona). Žalovanému tedy plynula od doručení žádosti lhůta pro rozhodnutí, která uplynula 8. 3. 2024. Žalobkyně podala žalobu 11. 11. 2024, roční lhůta je proto zachována.

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

12. Žaloba na ochranu proti nečinnosti je přípustná pouze tehdy, pokud žalobkyně bezvýsledně vyčerpá právní prostředky ochrany (§ 79 odst. 1 s. ř. s.). Ze správního spisu plyne, že žalobkyně ve věci podala návrh na vydání opatření proti nečinnosti a ministr žalovaného jí vyhověl a vydal 23. 7. 2024 opatření, kterým přikázal žalovanému rozhodnout o žalobkynině žádosti ve lhůtě 30 dnů od odpadnutí překážky, pro niž bylo řízení přerušeno. K bezvýslednému vyčerpání prostředku ochrany dochází i v případě, kdy nadřízený orgán vyhověl žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti, to však nevede k nápravě (rozsudek rozšířeného senátu NSS z 2. 2. 2023, čj. 2 As 21/2020-34, č. 4453/2023 Sb. NSS, bod 42). Žalobkynina situace je obdobná. Ministr žalovaného totiž sice její žádosti vyhověl, ale povinnost rozhodnout o její žádosti navázal na odpadnutí překážky, pro kterou je řízení přerušeno. Žalobkyně přitom sporuje právě důvodnost přerušení. Opatření proti nečinnosti tedy nevedlo k nápravě a podmínka § 79 odst. 1 s. ř. s. je splněna.
13. Soud dále posuzoval důvodnost žaloby.
14. Mezi účastníky je sporné, zda žalovaný řízení přerušil důvodně či ne. Žalovaný řízení přerušil do vydání pravomocného rozhodnutí ve věci žádosti žalobkyniny matky o povolení k přechodnému pobytu. Žalobkyně považuje přerušení za nedůvodné, neboť řízení spolu nesouvisí. Soud přitom při posouzení žaloby na ochranu proti nečinnosti může posuzovat též důvodnost přerušení řízení (usnesení rozšířeného senátu NSS z 14. 1. 2014, čj. 7 Ans 10/2012-46, č. 3013/2014 Sb. NSS; nověji např. rozsudek NSS z 27. 6. 2024, čj. 7 As 41/2024-31, bod 14).
15. Z právě uvedeného usnesení rozšířeného senátu plyne, že otázku důvodnosti přerušení řízení může soud zkoumat pouze k žalobní námitce (bod 48 usnesení rozšířeného senátu). K tomu NSS dodává, že *„součástí vyhodnocení důvodnosti přerušení správního řízení je však rovněž skutečnost, zdali v době vydání příslušného usnesení nebyl správní orgán nečinný“* (rozsudek NSS z 30. 5. 2022, čj. 4 As 31/2022-43, bod 23). Obdobně pak nedávno NSS shrnul, že přerušení řízení je důvodné a má účinek v podobě stavění lhůty (a vyloučení nečinnosti správního orgánu) jen tehdy, jsou-li *„kumulativně naplněny následující podmínky: 1) důvodnost přerušení řízení, 2) trvání důvodů pro přerušení řízení a 3) k přerušení řízení se správní orgán musí uchýlit před uplynutím lhůty pro vydání rozhodnutí“* (rozsudek NSS z 31. 10. 2024, čj. 10 As 151/2024-28, bod 16).
16. Z výše uvedených závěrů pro posuzovanou věc plyne zejména to, že pokud žalobkyně namítla v žalobě nedůvodnost přerušení řízení, je soud povinen přezkoumat důvodnost přerušení včetně včasnosti přerušení, ačkoliv žalobní argumentace nesměruje přímo do této otázky (srov. též přiměřeně závěry NSS v rozsudku z 15. 6. 2021, čj. 2 As 93/2021-34, bod 23 a 24).
17. Soud vyšel z právě shrnuté judikatury a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
18. Jak již bylo naznačeno výše, přerušení řízení staví lhůtu pro vydání rozhodnutí pouze v případě, že k němu dojde předtím, než lhůta pro rozhodnutí uplynula (rozsudek NSS z 12. 4. 2013, čj. 5 Ans 4/2012-20, č. 2871/2103 Sb. NSS, nověji např. rozsudek NSS z 3. 3. 2023, čj. 1 As 4/2023-25, bod 10).
19. Soud již výše uvedl, že žádost byla žalovanému doručena 8. 1. 2024 a lhůta pro rozhodnutí uplynula 8. 3. 2024 dle § 28 odst. 5 zákona o státním občanství. Žalovaný řízení nejprve přerušil 15. 3. 2024 na 30 dní a vyzval žalobkyni k odstranění vad žádosti. Následně řízení opět přerušil 24. 6. 2024 z důvodu probíhajícího řízení o předběžné otázce. K oběma

přerušením došlo po uplynutí lhůty pro rozhodnutí. Ta proto v souladu se shora citovanou judikaturou nemohla mít vliv na běh lhůty pro rozhodnutí a žalovaný je nečinný již od 9. 3. 2024.

20. Již z toho důvodu je žaloba důvodná. Žalovaný navíc nesprávně posoudil existenci předběžné otázky.
21. Žalovaný přerušil řízení, protože měl za to, že probíhá řízení o předběžné otázce [§ 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu]. V odůvodnění rozhodnutí o přerušení řízení poukázal na to, že doposud neskončilo řízení o žádosti žalobkyniny matky o přechodný pobyt, proto není možné posoudit splnění všech zákonných podmínek dle § 28 odst. 1 zákona o státním občanství, z něhož žalovaný citoval první větu, která zní:
Ministerstvo udělí státní občanství České republiky dítěti, jehož matka není státní občankou České republiky, státu Evropské unie ani bezdomovkyní, na základě souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství státního občana České republiky, pokud určení otcovství státním občanem České republiky nemělo pouze účelový charakter, jehož cílem bylo zejména získání oprávnění k pobytu dítěte a jeho matky na území České republiky nebo zneužití systému státní sociální podpory v České republice.
22. Žalobkyně podala proti přerušení řízení rozklad, v němž namítala, že řízení o přechodném pobytu její matky nesouvisí s řízením o její žádosti o státní občanství. Rozklad zamítl ministr žalovaného rozhodnutím z 25. 9. 2024. V odůvodnění se ztotožnil se závěrem žalovaného a uvedl, že doposud nebylo jednoznačně prokázáno, zda určení otcovství českým státním občanem nemělo pouze účelový charakter s cílem získat oprávnění k pobytu pro žalobkyni a její matku. Zdůraznil, že matka žalobkyně nedisponuje platným pobytovým oprávněním a udělení státního občanství žalobkyni by mělo zásadní vliv na rozhodování o přechodném pobytu její matky. Není tedy jednoznačně vyloučena možnost legalizace jejího pobytu prostřednictvím žalobkyně. Ministr dále odkázal na důvodovou zprávu, ze které plyne, že řízení dle § 28 odst. 1 zákona o státním občanství má eliminovat podvodná jednání, při nichž dochází k účelovému určování otcovství českým občanem za úplatu a následně (po udělení státního občanství dítěti) k podání návrhu na popření otcovství českého občana a určení otcovství biologického otce, který není státním občanem ČR.
23. Z uvedeného je zřejmé, že za předběžnou otázku považoval žalovaný i jeho ministr řízení o přechodném pobytu žalobkyniny matky proto, že v něm bude posouzena otázka účelovosti souhlasného prohlášení o otcovství.
24. Předběžné otázky jsou ve smyslu § 57 odst. 1 správního řádu takové otázky, na kterých vydání rozhodnutí závisí. Jde tedy pouze o takové otázky, „bez jejichž vyřešení nelze vůbec v řízení pokračovat a vydat rozhodnutí“ (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze 14. 11. 2023, čj. 2 Azs 103/2021-28, č. 4548/2024 Sb. NSS, bod 24). Řízení o přechodném pobytu takovou otázkou není.
25. Žalobkynina matka požádala o přechodný pobyt jako partnerka žalobkynina otce, tedy jako rodinná příslušnice občana EU [§ 87b a § 15a odst. 3 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (zákon o pobytu cizinců)]. Řízení o této žádosti může skončit jejím zamítnutím mj. z důvodu, že se žadatelka dopustila obcházení zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území tím, že jejím účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství [§ 87e odst. 1 písm. d) uvedeného zákona].

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

26. Je tedy pravda, že v rámci řízení o žádosti o přechodný pobyt a řízení o státním občanství se může posuzovat shodná otázka – účelovost souhlasného prohlášení o otcovství. To však ještě z této otázky nečiní otázku předběžnou. Nejde totiž vůbec o otázku, o které by probíhalo řízení ve smyslu § 57 odst. 1 či 2 správního řádu. Předmětem řízení o žádosti žalobkyniny matky je totiž právě samotný přechodný pobyt, přičemž zásadní otázkou je, zda má s žalobkyniným otcem řádně doložený trvalý partnerský vztah [§ 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců], nikoliv účelovost souhlasu o určení otcovství. Ta představuje pouze shodný znak dvou právních norem, jehož naplnění musí zkoumat správní orgány v obou řízeních.
27. Je tedy povinností žalovaného, aby si v řízení o státním občanství sám na základě shromážděných skutkových zjištění učinil úsudek o tom, zda jsou naplněny znaky hypotézy § 28 odst. 1 zákona o státním občanství, mezi které patří též to, že určení otcovství českým státním občanem nemělo pouze účelový charakter. Stranou přitom soud v této souvislosti nechává otázku, zda by vůbec bylo možné zamítnout žádost o přechodný pobyt žalobkyniny matky, který odvozuje od partnerského vztahu s žalobkyniným otcem, z důvodu, že matka a otec účelově prohlásili otcovství k žalobkyni, od níž její matka pobytové oprávnění neodvozuje. Na závěr soudu totiž tato otázka nemá vliv.
28. Pro závěr, že nejde o řízení o předběžné otázce, svědčí i to, že žalovaný by posouzením této otázky nebyl vázán, což jinak u předběžných otázek platí (§ 57 odst. 3 správního řádu). Lze si totiž například představit, že zatímco nezletilé dítě státní občanství dle § 28 zákona o státním občanství získá, jeho rodičům nebude pobytový titul přiznán z důvodu obcházení zákona (rozsudek NSS z 9. 5. 2018, čj. 9 Azs 30/2018-45, bod 38).
29. Žalobkyně má proto pravdu, že přerušení řízení o její žádosti nebylo důvodné.
30. Z obou shora popsanych důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaný je ohledně žalobkyniny žádosti nečinný. Soud proto postupem dle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalovanému povinnost o žádosti rozhodnout, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Lhůtu ke splnění této povinnosti soud určil především s přihlédnutím k dosavadní délce řízení a žalobnímu návrhu.
31. O nákladech řízení rozhodl soud výrokem II. podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žalobkyně, která byla ve věci plně úspěšná, má právo na jejich náhradu. Náklady žalobkyně tvoří pouze zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč.
32. Lhůta k platbě náhrady nákladů řízení je stanovena podle § 160 odst. 1 v části věty za středníkem zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 6. února 2025

Mgr. Marek Bedřich v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.